

Kmečka trgovina

Svetovna trgovina narašča

Kot enega glavnih znakov za splošno izboljšanje gospodarskih razmer zamoremo označiti sorazmerno naglo naraščanje svetovne trgovine. Zveza narodov vodi tozadevno statistiko ter je sedaj objavila podatke za 76 držav. Iz teh podatkov se vidi, da je znašal leta 1936 ves uvoz teh držav 1035 milijonov zlatih dolarjev, leta 1937 pa se je dvignil že na 1286 milijonov zlatih dolarjev. Prav tako se je dvignil tudi izvoz teh držav od 995 milijonov dolarjev na 1227 milijonov dolarjev. Najbolj se je dvignil uvoz v Romunijo, Holandsko Indijo in Bolgarijo, izvoz pa je najbolj narasel v Čile in v Romunijo. Dvig svetovne trgovine je povzročilo predvsem silno povpraševanje po surovinah, zlasti kovinah, ki se rabijo v oboroževalni industriji. Produkcija teh kovin je že daleč preseгла višino, ki jo je imela leta 1929 pred nastopom svetovne krize.

Trgovska pogodba z Avstrijo

V vrsti mednarodnih trgovskih pogodb, ki jih sklepa naša država pod vodstvom agilne sedanjice vlade, je bila te dni zaključena tudi nova trgovska pogodba z Avstrijo, ki je naša najbližja sosedna na severu ter važna odjemalka naših proizvodov. Ena najvažnejših določb nove pogodbe je sporazum glede tečaja šilinga, ki po pogodbi ne sme biti manjši od 8.17 din za en šiling in ne večji od 8.70 din. Samo avstrijskim turistom se dovoli pri tečaju šilinga posebna ugodnost, tako da bodo dobivali dinarje po izredno ugodnih cenah. Za Slovenijo je važno vprašanje izvoza goveje živine in prašičev. Glede izvoza živine se bodo vršila še posebna pogajanja. Zmanjšane pa so naše in avstrijske takse za izvoz prašičev v Avstrijo. Slovenskemu gospodarstvu bi bilo tudi ustrezno, če bi se dosegel končno izvoz naših vin v Avstrijo, ki daje velike ugodnosti pri uvozu madjarskih in italijanskih vin, naš izvoz pa zadržuje s silno visoko carino. Slovenski vinogradniki bi lahko ves svoj pridelek prodali po zelo ugodnih cenah v Avstrijo, če bi naši Avstrijci dovolili iste pogoje, kakor so jih Italijanom in Madjarom. Izgovorja pa, da tudi pri sklepanju te pogodbe ni bilo o izvozu vina govora, ker je pač tako, da se pri vprašanju izvozne trgovine predvsem ščitijo in upoštevajo interesi žitornih pokrajin v državi, Slovenija pa ostane vedno na zadnjem mestu.

Sadje

Jabolka I. vrste 4—5 din za 1 kg, II. vrste 3.50 do 4 din, III. vrste 2.50. — Zaloge jabolk so že zelo izčrpane ter je zlasti lepega blaga čimdalje manj. Drugače pa so jabolka letos zelo dobro prezimila. Izvoza ni, dasi je v inozemstvu, zlasti v Nemčiji še povpraševanje. Tamošnji trg pa zalagata Italija in Amerika.

Živinska krma

Dasi lansko poletje košnja ni bila nič posebno dobra, so zaloge živinske krme še povsod izdatne, razen v krajih, kjer so trpeli travniki zaradi pogostih poplavl pred in med košnjo. Cena živinski krmi je precej stalna, ravna pa se različno po posameznih krajih. Kjer so bile poplave, je višja. Tako se prodaja seno po 40—70 din za 100 kg, otave skoraj ni več dobiti, lucerna pa je po 190 din. Precej draga je živinska krma v Zagrebu, ki pa za naše kmete zaradi drage in dolge vožnje ne prihaja v poštev. Slama se prodaja po 30—50 din.

Živina

Cene so ostale nespremenjene ter so bile na zadnjih sejnih zabeležene v sledeči višini:

V Mariboru: debeli voli 4.75—5.50 din, poldebili 4.40—5, plemenski 4.10—6 din, bikli za klanje 3.50—4.50 din, klavne krave debele 4—5 din, plemenske 3.50—4.50, krave za klobasarje 1.50 do 3 din, molzne 3.50—4.25, breje 3.50—4.50 din, mlada živina 4.50—5.50 din, teleta 5—6.50 din.

Na Teharju: živina za zakol, voli 4.50—5.50, krave 3—4.50, telice 4—5, krave klobasarice 2.50 do 3.50, plemenski voli 4—5, plemenske krave 3—4 din.

V Ptuj: voli 6, 5 in 4 din, telice 6, 5 in 4 din, krave 5.50, 3.50 in 2.50 din, teleta 5.50 in 5 din.

V Črnomlju: voli 4.50—5.50, 3.50—4, 3—3.25 din, telice 5, 3.50—3.75, 3 din, krave 4—4.75, 3—3.75 in 2—3 din, teleta 5, 4.50—5 din.

V Kranju: voli 5.50, 5 in 4.50, telice 5.50, 5 in 4.50, krave 5, 4.50 in 4 din, teleta 7 in 6 din.

Na Dunaju: prigananih je bilo 685 volov, 321 bikov in 634 krav, skupno 1630 glav, od tega iz Avstrije 1332, iz inozemstva pa 298. Cene prvovrstnih volov so se znižale za 2—3 groše, slabših vrst proti koncu sejma celo za 3—5 grošev. Druge cene so ostale neizmenjene v primeri s prejšnjim sejmom; bile so pa naslednje: voli 0.85—1.58, biki 0.85—1.10, krave 0.76—1.03, klavna živina 0.60—0.75 šil. za 1 kg žive teže.

Sejem na Reki (Italija). Na ta živinski sejem je bilo pripeljanih 45 vagonov iz Madjarske, štirje pa iz Jugoslavije. Skoraj vsa živina je bila poslana naprej v Italijo. Dosežene so bile naslednje cene: izredno debeli voli 4.55—4.80 lir, I. 4.20—4.45, II. 4.05—4.15 lir, krave 3.38—3.60 in 3—3.30 lir, mlada živina 3.84—4.25 lir. Reka se zadnje čase vse bolj uveljavlja kot izvozni trg za živino, dočim je poprej to vlogo igrala Postojna.

Svinje

Tudi v trgovanju s svinjami ni nobenih sprememb od našega zadnjega poročila. Izvoz svinj

je še vedno živahen, zlasti na Dunaj in v Prago. — Na mariborskem sejmu so bili mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 85—105 din, 7—9 tednov 110—120 din, 3—4 mesece 145—170 din, 5—7 mesecev 240—360, 8—10 mesecev 410—425 din, eno leto stari 710—790 din, 1 kg žive teže 5.25—7.75 din, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din. — V Kranju so bili prašiči špeharji po 7.50—8 din, pršutarji po 6.25—7 din. — V Sevnici so se prodajali po 6—7 din, mladi prašiči po 60—100 din komad. — Na Ptujem sejmu pršutarji po 6.50—7.25, debeli prašiči 7.50—8, plemenske svinje 6—6.25 din. — Na Dolenjskem so bili na zadnjih sejnih hrvaški špeharji po 7—7.25 din, domači pršutarji po 6 din.

Dunajski prašičji sejem. Cene pršutarjev so popustile za 2 groša, prav tako banatskih in kmečkih prašičev. Bile so naslednje: prima špeharji 1.58—1.59, srednjetežki 1.54—1.57, stari špeharji 1.40—1.48, kmečki 1.50—1.60, križani 1.50—1.61, pršutarji 1.32—1.60 šil. za 1 kg žive teže.

Kože in volna

Sirove goveje kože 8—14 din, telečje sirove kože 10—15 din, svinjske sirove kože 8—12 din za 1 kg. — Volna: neoprana 1 kg 22—26 din, oprana 32—36 din.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Obresti dote kot dedne odpravnice se ne znižajo. M. Vajdel v B. Leta 1926 je prevzel Vaš brat posestvo od očeta pod pogojem, da izplača ostalim bratom in sestram po 6250 din dote, ki se ima od 1. novembra 1927 dalje obrestovati po 6%. Brat Vam še doslej dote ni izplačal ter zahteva od vas, da mu morate popustiti obresti od leta 1932 naprej, češ, da so se povsod znižale. — Nikakor niste dolžni popustiti kaj od višine obresti, ker gre v predmetnem primeru za dedno odpravnico, za katero ne veljajo odločbe glede znižanja. Opozorjamo Vas pa, da zamore dolžnik ugovarjati zastaranje obresti, v kolikor so zapadle v plačilo pred več kot tremi leti, ako jih ni v zadnjih treh letih izrecno priznal, odnosno objubil plačati. Ako brat vsako leto znova ne objubi plačati eventualno že zastarane obresti, ga morate tožiti (lahko le na plačilo obresti, ker terjatev glavnice ne zastara).

Isplačani dediči niso zadovoljni. J. Kralj v P. Prevzeli ste leta 1929 od svoje matere posestvo za 33.000 kron. Otrok vas je pet in so ostali štirje že dobili neke zneske izplačane od matere ob priliki očetove smrti. Z dotičnimi zneski pa niso zadovoljni. — Na posamezna vprašanja Vam odgovorjamo: Ostali otroci imajo pravico zahtevati le nujni delež. Ta znaša polovico zakonitega. Vrednost prevžitka, ki si ga je mati izgovorila, se upošteva, in sicer se ga določi na ta način, da se preračuna njegova vrednost v enem letu ter ta znesek pomnoži z deset. Od čiste vrednosti prevzetega posestva v letu 1929 je odšteti vrednost na zgornji način ugotovljenega prevžitka, razliko deliti z deset in ako so ostali otroci dobili to desetino, nimajo pravice zahtevati še kaj več. Drugačnja bi bila stvar, ako bi bili ostali otroci dobili le iz očetove dedščine kaj izplačanega, ne pa iz matrine imovine. Otroci imajo namreč dedno pravico napram očetu pa tudi napram materi. Radi tega bi lahko tudi iz matrine imovine zahtevali nujni delež, ki znaša — kot omenjeno — eno desetino z ozirom na to, ker vas je pet otrok.

Drugi brat bi prevzel posestvo za večjo vsoto. A. J. M. Vaši starši nameravajo izročiti svoje posestvo Vašemu bratu za 70.000 din, Vam pa določiti le 3000 din dote. Vi s tem niste zadovoljni ter bi radi bodisi večjo vsoto, bodisi da starši izroče posestvo Vam ter bi bili celo pripravljeni prevzeti posestvo za 120.000 din. — Na posamezna vprašanja Vam odgovorjamo: Ako so starši posestvo že izročili bratu, ne boste mogli doseči razveljavitve izročilne pogodbe, čeprav bi Vi ponudili 50.000 din več. V kolikor ste prikrajšani v Vašem nujnem dednem deležu, pa zamorete zaenkrat le dati preceniti posestvo v svrhu ugotovitve njegove sedanje vrednosti ter šele po smrti staršev zahtevati doplačilo do višine nujnega deleža.

Davek na poslovni promet od doma zrejane in zaklane svinje. N. Marinc v R. Vprašate, ali je pravilno, da se pobira davek na poslovni promet

od zakola doma zrejenih, zaklanih in konsumiranih svinj v iznosu 6.02% vrednosti in ali so plačila tega davka oproščeni le kmetovalci. — Res so le kmetovalci oproščeni plačevanja navedenega davka in ga morate Vi, ki ste obrtnik, plačati, čeprav ste svinjo doma zredili in jo boste sami porabili.

Plačilo stroškov nasprotnikovega odvetnika. M. Čurman v R. Ako Vas je nasprotnik tožil ter si v spornem postopku najel odvetnika, tedaj morate Vi v primeru, ako ste v pravdi podlegli in Vam je sodišče pravomočno naložilo plačilo pravnih stroškov nasprotnika, res plačati njegovega odvetnika (znesek mora biti določen v sodbi ali sklepu), čeprav ga niste Vi najeli in ste sami nastopali brez odvetnika. Terjati Vas sme še skozi 30 let, ker šele potem zastara zahtevki iz sodne odločbe.

Prevzemnik posestva in dolgov noče plačati obresti. A. R. Guštanj. Sin posestnika, kateremu ste oktobra 1932 in leta 1933 posodili gotovino proti 6% obrestim, mora po prevzemu posestva po pokojnem očetu ravno tako plačevati obresti kot oče in je povsem neutemeljeno njegovo naziranje, da mu skozi dve leti po prevzemu ni treba plačevati nikakih obresti. Zato ga lahko s tožbo prisilite, da se drži pogojev, kot ste jih dogovorili s prvotnim dolžnikom.

Pošta se ne dostavlja na domove. Zapostavljene v R. Poštni urad Vam ne dostavlja pošte na dom, čeprav ste le četrte ure oddaljeni od urada, pač pa dostavlja v druga, mnogo bolj oddaljena naselja. Na vprašanje, kako bi se dalo to krivično zapostavljanje odpraviti, Vam odgovorjamo, da je za odločanje o tem, v katera naselja naj se pošta dostavlja, pristojno ravnanje pošte v Ljubljani. Zato se morate s primerno prošnjo obrniti nanj in morda kakega poslanca naprositi za posredovanje.

Pogojni odpust kaznjencev. P. J. v M. Obsojenci, ki so obsojeni na kazen na prostosti daljšo od enega leta, ki so prvič v kazenskem zavodu in niso bili preje kaznovani zaradi zločina, se smejo pogojno odpustiti iz kazenskega zavoda že, čim so prestali polovico kazni, če je moč po pravici misliti, da se bodo v prostosti dobro vedli in če so po svojih močeh in sredstvih povrnili škodo, ki so jo prizadeli s kaznivim dejanjem. Pogojni odpust traja, dokler se ne dovrši preostali čas kazni. Predloge za pogojni odpust podajajo upravni kazenskih zavodov. Pišite upravniku, ali in kdaj smete pričakovati, da bo Vaš sorodnik pogojno odpuščен in mu opišite stisko, v kateri se nahajate.

V kolikih letih se priposestvuje pravica. F. Ernec v Sp. L. Vprašate, v kolikih letih bi si oseba, ki ima le pravico pešhoje po Vašem zemljišču, a samolastno vodi s seboj dvokolo in dela s tem škodo po travnišču, priposestvovale pravico voditi po Vašem zemljišču tudi dvokolo? — Slednje pravico bi si dotičnik priposestvoval s tridesetletnim javnim izvrševanjem brez prošnje in brez sile.